

A barackfák is állva halnak

■ Soha nem volt óriás szövetkezet az Alkotmány, irodája is a közepesek közül való, de a mostani állapotokhoz képest az is hatalmas. Még nem tudtuk, kit találunk, sikerült azonban összefutnunk a legilletékesebbel, *Vincze Mihály* megbízott elnökkel.

■ Meddig megbízott?

– Sajnos, nem lehet tudni. Akárhányszor akartuk összehívni a szövetkezet végelszámolására a tagságot, soha nem jöttek el annyian, amennyinek a megszüntető határozatnál jelen kellene lennie.

■ Mennyi az annyi?

– Kétharmados szavazattöbbséggel lehet csak szövetkezetet megszüntetni, és összefőn legfőljebb a tagság fele.

■ Számtítás lehet a távolmaradás mögött?

– Föltehetően az is van. Nem is nagyon értjük, mert tagságunk ugyan megmaradt, de a földet szinte mindenki kivitte már. Semmi nem múlik rajtunk, mégis ragaszkodnak. Talán azt gondolják, nem lehet tudni még, mi lesz, ne hamarkodjunk el.

■ A fölszámolás nem járható út?

– Annyi adósságunk nincsen, hogy ez a sors várna ránk. Akik itt maradtunk, végeredményben a szövetkezet vagyonát éljük föl.

■ Magyarul: élőködnek?

– Keményen fogalmaz, de ez az igazság. Sajnos.

■ Kora gyermekségétől fogva erre készült?

– Soha, és nagyon rühellem most is. Maradt hat hektár triticales a közösből, meg tizen-négy tehén, tizenkét borjú és négy üsző.

■ Hány embert fizetnek ezért?

– Tizenkilencen maradtunk.

A havi bérünk háromszázezer forint körül van.

■ Meg a szokásos közterhek, természetesen. A harminc marhának mekkora istállója van?

– Száznolcvannak lenne helye. Augusztus végéig mindet el akarjuk adni, és talán lesz olyan is, aki az istállót is megveszi. Fával van beültetve körös-körül, és ha libáznai akar a leendő tulajdonos, kimondottan jól jár vele.

■ Azt szokták mondani, a maradék abban érdekelt, hogy minél tovább húzódjon a megszüntetés.

– Tragédia a megszűnés, bár lehet, hogy közöttünk is vannak, akik így gondolkodnak.

■ A barackos ügyében jöttünk.

– Tizenhat éves most. Kaliforniai típusú, sárgahúsú fajta, a „kihordási ideje” se volt ismert, amikor 1978-ban eltelepítettük. Tavaly még közös volt, termelt is rendesen, de idén egy részét kárpótlásba adtuk ki, a másikat meg tagi részarányként kezeljük.

■ Mondhatjuk úgy is, hogy ez az őszibarackos a termelőszövetkezetek átalakulásának a következtében ment tönkre?

– Sajnos, igen. Mind a negyvenhét hektár. Amikor telepítettük, előírták, hogy ennyi kell, akár van hozzá ember, akár nincsen. Baksia, ózdiak jöttek ide dolgozni, csupa olyan ember, aki igen keveset ért az őszibarackhoz. Helybeliek közül legfőljebb

Lassan már csak ez marad: a cégér. (Fotó: Enyedi Zoltán)

három-négy fordult meg benne, nem több. Ne tessék csodálni, hogy tönkrement. Aki magángyümölcsöst telepített akkoriban, már mindet kiszedte az is.

■ De ezt nem szedte ki most se senki!

– Uram! Nincsen már, aki kiszedné.

Kimentünk a helyszínre. Nem akarok hencegni vele,

hiszen sírni kéne inkább, de közvetlen közelről még fájdalmasabb a látvány. Hatalmas foltokban csupa száraz fa áll, a többin viszont egy-két bogban zöld csak a lomb. A biztos halál előjele.

– Ha már a gaz se él meg, akkor vége. De ha kihúztuk volna, fölborult volna a művelési ág, azt pedig egy szövetkezet se engedheti meg

magának. Időközben tehát törvényesen tönkrement.

Ami jót egyáltalán termett a szövetkezeti mozgalom, most az is mind visszajára fordul.

A szomszéd tanyából előjön Kónya Antal. Mezítláb, ami két szempontból is nagy szó. Olyan forró a homok, sokszor elsütöttem már, ha a kenyeret a pék kivetné rá, megsülne, meleg lehet tehát a talpnak is, második veszedelemként meg itt van a királydinnye. Emberi láb találja meg leghamarabb. A mezítlábos ember azt mondja, bádoggal van kibéelve a talpa, egyik se zavarja. Látott ő már olyan talpat is, amiben kifényesedett a rajzszög, mégse érzett semmit, aki hordta.

■ Kié most a barackos?

– A kárpótlásé? Vagy a boldog Isten tudja. Ez a gyümölcsös egy az egyben meghalt.

■ Állva.

– A fák állva halnak, ezt mindenki tudja.

A megbízott elnököt, és a mellénk szegődő szomszédot megkérem, számoljuk ki közösen, mostani pénzben mennyit veszít a szövetkezet, a kárpótlás, vagy a boldog Isten azon, hogy semmi begyűjthető termés nincsen? Előző este járt a nagybani piacon Kónya úr, és tulajdon két szemével látta, egy láda őszibarack ezer forintért kelt el. Hét kiló van egy ládában, tehát nagyon jó ára van. Egy hektáron kétszázhuszonkét fa volt, fánként talán lehet hat ládával számolni. Osztunk-szorunk, és máris fölötte járunk a 62 milliónak. Hatalmas pénz lenne egy megszűnésre ítélt

szövetkezetnek is. A haszon, persze, csekélyebb, mert kiadás is lett volna bőven, de 62 ezer 604 láda gyümölcs mégiscsak piacra kerülhetett volna.

Ha a volna ott nem volna...

Ennyi fát, és ennyi barackot akár siratni is érdemes lenne, de úgy látszik, nem siratja senki. Megkóstoltunk néhányat, amit a teljes elhagyatottság meghagyott, és a nyálunk is csorogni kezdett érte. Talán ez volt az első valóban céltudatosan telepített gyümölcsös, aminek élvezni lehet a termését. Lehet? Lehetne még! Vagy: lehetett volna. Vagy más lehetne helyette.

Tüneményes kertészetek vannak körös-körül, fóliával vagy anélkül, de minden locsoló működik, szorgos kezek munkájában tehát nincsen hiány.

Mi lenne az orvosság?

A fákra már semmi. Nincsen az a fagyógyász tündér, aki ezekből termő fákat tudna még egyszer varázsolni. Nehéz kimondanunk, de talán az lenne, ha összejönne a határozatképes közgyűlés, és bevégezné, ami valójában már régen elvégeztetett. A megbízott elnök pedig, aki eredetileg növényvédős mérnök lenne, ha csak tanácsokkal látná el a hajdani tagokat, akkor talán a krumpliföld se maradna félig romlott gumókkal betérítve. Elmehetne akár az időközben megszerveződött más típusú szövetkezetbe, gyümölcsfőlvásárlónak is, hiszen tagja már annak a másik szövetkezetnek.

Mindenféle halottat illik eltemetni, hogy az élet mehesse tovább.

Horváth Dezső

■ „A külföldön, bármerre szíjjel néz az ember, azt tapasztalja, hogy egy-egy eldugott falu, ha valamilyen pocsolya elhúzódik mellette, vagy valamilyen erdő, kisebb hegy elvonul a szomszédjában, máris fürdőhelyet, nyaralótelepet létesít és rövidesen már jelentős forgalma van egy-egy ilyen új fürdőhelynek. Ésszerűen fel kell ismernie minden mérlegelő és gondolkodó embernek azt a kincset, melyet az újszegedi parkban btr Szeged városa. És bárhová fordultunk, bárki véleményét kértük, egyhangú volt a válasz, Szeged nemcsak alkalmas, de feltételül meg kell csinálni, a leg-
rövidebb időn belül ki kell fejleszteni fürdővárossá.” – szinte hihetetlen, de a Szegedi Friss Újság 1924. augusztus 3-i számából került ide az idézet.

Másolhattuk volna sok más helyről is. Az elmúlt harminc-negyven évben ugyanis sűrűn fellángolt az illúzió: legyen Szeged fürdőváros! Tíz év

Fotó: Schmidt Andrea

alakult ki strandügyben Szegeden.

– Évi 2-2 és fél millió köbméter vizet használunk el a strandokon. Azzal, hogy ketté vált a vízszolgáltatás és a fürdő ágazat, vásárolnunk kell a vizet. Márpedig jelentős víz-áremeléssel kell számolnunk, szinte kilátástalan a fürdő-vállalat helyzete.

Nem marad más – mondják –, mint városi támogatásért kilincselni, de honnan lesz az önkormányzatnak jövőre százmillió forintja a szegedi strandokra? Amit lehetett, már rég vállalkozóknak adták bérbe, ami viszont eddig nem kelt el, az már aligha talál gazdára. Veszteséget senki sem termel vállalkozásában. Fürdetni akarnak a vállalkozók és nem befürödni. Sokakban motozskál az aggodalom, hogy Szegeden mindössze négy hónapon át lehetne jövedelmezően fürdetni a vendégeket. De mi legyen télen?

A hazai gyógy- és hévíz-

feltárás nagy egyénisége, *Pávai-Vajna Ferenc* geológus egészen másként érvelt: „A város által fűrt kút (ti. az Anna-kút) nemcsak földtani szerkezet-megállapításaimat igazolja a mélység függvényű üledék-hévtz hőfokával és a maga, valamint gázai vegyi összetételével, hanem hanem immár több évtizedes víz-bőségével is. igazolta: Szeged lehet fürdőváros! Máris fürdőországnak kellene lennünk, s Szegednek a perifériális, regionális városnak léteérdeke, hogy gyógy-fürdőváros legyen.”

Két hét alatt többször hallottam, a Tisza mellett, de az egész országban is kevés olyan strand lehetőség van, mint a szegedi, hiszen a Balaton kivételével alig van olyan fürdő- és nyaralóhely, amilyen a Maros toroktól a régi hídig elterülő homokos-bársonyos part az újszegedi oldalon. De hivatkozhatnánk a dorozsmai Sziksós-fürdőre is, amelyről ma már egyre kevesebben tudják, gyógyító erejű vize van.

Számolom, mi mindent hagyott háborítatlanul az emlékezet: „*kikerültük*” a Liget szélén elterülő Sportuszodát, amelynek szintén nagy vendégköre van – első-sorban a sportolni vágyó fiatalok és idősebbek köréből. Nem is említettük a közeli Algyő, vagy Tápé lehetőségeit, ahol egyelőre csak szabadstrandok üzemelnek. Szeged és környéke egyenesen kínálkozik arra, hogy a hazai és külföldi nyaralókat idecsábítsa.

Csak... Csak éppen hiányzik az infrastruktúra, a jó reklám, egy-két apró ötlet, még nagyobb vállalkozó szellem és ki tudja még mi minden...

(Vége) **Rafai Gábor**

■ A SZUE-től a Szikiig: felöltözve és pucéran (10.)

Mit öntünk ki a fürdővízzel?

alatt, tíz medencét terveztek – azután ahogyan a pénz apadt, úgy foszlott szét az álom is. Tucatnyi strandot, fürdőt jártunk végig az elmúlt két hétben – s az ember, amikor óhatatlanul is összegezni szeretne azt keresi, kutatja, mikor öntöttük ki illúzióinkat is a fürdővízzel együtt?

Európai adottságok és so-vány, balkáni pénztárca! – talán ezzel lehetne legszemléletesebben kifejezni a szegedi strandok és fürdők mai helyzetét. Ugyan mi mást mondhatnánk, amikor Szeged viszi el pálmát a napsütéses órák számával a régióban, amikor van Tiszánk, vannak város közeli tavaink, itt a

Maros, és több tucat strand – csak a vendég marad otthon, no meg a veszteség szaporodik az újonnan alakult Szegedi Fürdők és Hóforrás Vállalat kaszájában.

Síralmas hely a Szegedi Gőzfürdő. Málik a vakolat, pereg a festék mindenről. Az udvaron néhány tő piros rózsavirít, de idebenn minden szürke és lelakott. *Dóra Józseffel* itt találkoztunk, hiszen ez az új fürdővállalat egyik főhadiszállása:

– Jó esetben 30 millió forint alatt marad a veszteségünk, amit a második félévben szedünk össze. Jövőre 100 millióig meg sem tudunk állni.

■ Ki, kit fürdet meg?

– Mi a vendégeket szeretnénk, de ez nem ilyen egyszerű. Ha érvényesítjük a strandbélépők árában az évi 20 százalékos inflációt, akkor 10 százalékkal csökken a forgalmunk, azaz szép lassan elkopik a vendégsereg.

Nyugat-magyarországi példákat emlegetünk: Harkányt, Bükkfürdőt, ahol az osztrák „szívgyörcs nélkül” kifizeti a 300 forintos napijegyet. A Tiszán innen? Az kérem Balkán. Ide a nyugati turista nem jön feredőzni. Maradna a jugoszláv, a román és az ukrán vendég, aki legfeljebb saját levében fürdik a Cserepes sori csencselés után. Egyszerre patthelyzet